

Riiklikele kultuuripreemiatele esitati 86 ning spordipreemiatele 28 kandidaati

Kultuuriministriumisse esitati tähtjaks riiklikele kultuuripreemiatele 86 ning spordipreemiatele 28 kandidaati. Preemiate saajad kinnitab vastavalt komisjoni ettepanekule valitsus ning tunnustused antakse üle 23. veebruaril kell 12 Eesti teaduste akadeemias.

„Rõõm on näha, et riiklikele kultuuri- ja spordipreemiatele esitati niivõrd palju inimesi, kes kõik on meile eeskujuks ning suureks inspiratsiooniks. Nende kandidaatide vahel tuleb teha valik, mis ei saa olema lihtne. Ent kerge on hingata, teades, et meie kultuuri- ja spordielu edendavad inimesed iga päev südame, südikuse ja mõttega,“ ütles kultuuriminister [Heidy Purga](#).

Kolmele kultuuripreemiale pikaajalise väljapaistva loomingulise tegevuse eest esitati 39 ning viiele aastapreemiale 2023. aastal avalikkuseni jõudnud väljapaistvate tööde eest 47 kandidaati. Kultuuri elutööpreemia antakse kolmele isikule ning ühe preemia suurus on 64 000 eurot. Kandidaadid preemiale pikaajalise väljapaistva loomingulise tegevuse eest:

Aili Vint – maalikunstnik. Esitajad [Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus](#) ja [Eesti Kunstimuuseum](#);

Ain Lutsepp – näitleja. Esitaja [Eesti Teatriliit](#);

Andres Alver – arhitekt. Esitaja [Eesti Kunstiakadeemia](#);

Arne Mikk – lavastaja ja [teatritegelane](#). Esitaja [Rahvusoper Estonia](#);

Arvo Kruusement – stsenaarist, lavastaja ja näitleja. Esitaja [Eesti Kinoliit](#);

Arvo Valton – kirjanik, luuletaja, stsenaarist, tõlkija ja publitsist. Esitajad [Karl Ristikivi Selts](#), [Tallinna Ülikool](#) ja [Eesti Kirjanike Liit](#);

Doris Kareva – luuletaja ja tõlkija. Esitaja [Eesti Kirjanike Liit](#);

Ellen Värvi – etnoloog ja rahvakultuuri uurija. Esitajad [Eesti Rahva Muuseum](#), [Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus](#) ning [Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia](#);

Evi Tihemets – graafik. Esitaja [Tallinna Kunstihoone](#);

Hagi Šein – ajakirjanik, meediajuht ja õppejõud. Esitajad [Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut](#), [Eesti Rahvusringhääling](#), [Eesti Ringhäälingute Liit](#), [Eesti Akadeemilise Ajakirjanduse Selts](#), [Eesti Meediaettevõtete Liit](#), [Eesti Filmi Instituut](#), [Avaliku Sõna Nõukogu](#), [Elisa Eesti](#), [Ruudu Producers](#) ning [Eesti Ringhäälingumuuseum](#);

[sirp.ee](#)

Kultuuriminister
Kultuuriministrium
Tallinna Linnateater
Eesti Draamateater
Teater Vanemuine
Heidy Purga
Rahvusoper Estonia
Estonia teater
Eesti Rahvusballett
Aivar Mäe
Mare Tommingas
Noorsooteater
Linnar Looris
Teater
Risto Joost

Heidi Sarapuu – teatrijuht, lavastaja ja näitekirjanik. Esitajad Tallinna Keskraamatukogu, Eesti Teatriliit, Estonia Selts, Piip ja Tuut Teater, ERR Raadioteater, Eesti Teatri Agentuur ning Eesti Ajaloomuuseum;

Ilma Adamson – tantsupedagoog ja -looja. Esitajad Tantsuansambel Sõprus ja Ilma Adamsoni Tantsukool;

Jassi Zahharov – ooperilaulja. Esitaja Rahvusooper Estonia;

Jüri Otsmaa – insener. Esitaja Tallinna Tuletõrjeühing;

Kaupo Olt – kontrabassimängija ja õppejõud. Esitaja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester;

Külliki Saldre – näitleja. Esitaja Teater Vanemuine;

Mail Sildos – viuldaja ja kontserdikorraldaja. Esitajad Eesti Klavessiinisõprade Tsunft, ansambel Una Corda, Vanalinna Hariduskollegium, Muusikaühing Studio Vocale, Floridante, Eesti Mõisate Ühendus ja Anne Erm;

Malev Toom – fotograaf. Esitaja Kõrgem Kunstikool Pallas;

Mare Tommingas – koreograaf. Esitaja Eesti Näitlejate Liit;

Mark Soosaar – filmilooja, kuraator ja kultuurikorraldaja. Esitaja Pärnu Linnavalitsus;

Merike Lang – muuseumijuht, ajaloolane, etnoloog ja museoloog. Esitajad Eesti Maaelumuuseumid ning Regionaal- ja Põllumajandusministeerium;

Olav Ehala – helilooja ja pianist. Esitajad Eesti Jazzliit, Tallinna Linnateater, Kauni Muusika MTÜ, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, OÜ ERP, Jazzkaare Sõprade Ühing, Eesti Muusika Infokeskus, Eesti Muusikafestivalid, Eesti Heliloojate Liit, Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus ning Arvo Pärdi Keskus;

Peeter Paemurru – tšellist. Esitaja Eesti Kultuuri Koda;

Peeter Simm – filmirežissöör. Esitajad Pimedate Ööde Filmifestival, Eesti Filmirežissööride Gild, Eesti Filmitööstuse Klaster, Eesti Filmi Instituut, Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut ning Eesti Näitlejate Liit;

Peeter Volkonski – näitleja, lavastaja, muusik, kirjanik ja tõlkija. Esitaja Tartu Linnavalitsus;

Priit Pedajas – näitleja ja lavastaja. Esitajad Eesti Draamateater ning Eesti Lavastajate ja Dramaturgide Liit;

Raine Karp – arhitekt. Esitajad Eesti Arhitektide Liit ja Eesti Kunstiakadeemia;

Reet Piiri – rahvarõivaekspert, õppejõud. Esitajad Eesti Rahva Muuseum, Kõrgem Kunstikool Pallas ning Eesti Rahvakunsti ja

Käsitöö Liit;

Regina Lukk-Toompere – kunstnik ja illustraator. Esitajad Eesti Lastekirjanduse Liit ning Eesti Kujundusgraafikute Liit;

Rein Agur – lavastaja. Esitaja Rahvusvaheliste Nukuteatrite Ühenduse Unima Eesti Keskus;

Rein Rannap – helilooja ja pianist. Esitajad Klassikaraadio, Pimedate Ööde Filmifestival ning Eesti Autorite Ühing;

Rein Veidemann – kirjandusteadlane ja kirjanik. Esitaja Tallinna Ülikool;

Sirje Helme – kunstiajaloolane ja muuseumijuht. Esitajad Viivi Luik, Eesti Kunstnike Liit, Eesti Muuseumiühing, Eesti Kunstiteadlaste ja Kuraatorite Ühing, Eesti Kontsert, Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid, Erkki-Sven Tüür, Eesti Kunstiakadeemia ning Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum;

Tiit Härm – balletitantsija ja ballettmeister. Esitaja Rahvusooper Estonia;

Toomas Velmet – tšellist ja muusikapedagoog. Esitajad Eesti Riiklik Sümfooniaorkester ja Eesti Kontsert;

Tõnu Kaljuste – dirigent. Esitajad Tallinna Filharmoonia, Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester;

Tõnu Kark – näitleja. Esitaja Eesti Draamateater;

Urve Küttner – ehtekunstnik. Esitaja Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum;

Villu Veski – saksofonist ja helilooja. Esitaja Viimsi Jazz.

Viis kultuuri aastapreemiat suurusega 9600 eurot antakse eelmisel kalendriaastal avalikkuseni jõudnud väljapaistvate tööde eest. Preemiate kandidaadid on:

Agne Kurrikoff-Herman ja Pärt Uusberg – 2023. aasta XIII noorte laulu- ja tantsupeo „Püha on maa“ kunstilise juhtimise eest.

Esitaja Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus;

Aivar Mäe – silmapaistva tegevuse eest Põhja-Pärnumaa kultuurielu käivitamisel. Esitaja Eesti Filharmoonia Kammerkoor;

Alisson Kruusmaa – 2023. aasta silmapaistva rahvusvahelise kontserttegevuse eest. Esitaja Eero Epner;

Andres Kurg ja Mari Laanemets – Eesti Arhitektuurimuuseumi näituse „Prognoos ja fantaasia. Piirideta arhitektuur 1960.–1980. aastatel“ eest. Esitajad Eesti Kunstiteadlaste ja Kuraatorite Ühing ning Eesti Kunstiakadeemia;

Andrew Lawrence-King – Tallinna Barokkorkestri ja Eesti vanamuusikaskeene taaselustamise eest. Esitajad Vox Clamantis, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia varajase muusika

keskus, Arte Movimento, Heino Elleri Muusikakool, Kultuurileht ning Cantores Vagantes;

Anna Hints – dokumentaalfilmi „Savvusanna sõsarad“ Esitajad Kõrgem Kunstikool Pallas ja Pimedate Ööde Filmifestival;

Anna Hints ja Marianne Ostrat – dokumentaalfilmi „Savvusanna sõsarad“ Esitajad Eesti Filmitööstuse Klaster ja Eesti Filmi Instituut;

Anna Hints, Eero Talvistu, Marianne Ostrat, Ants Tammik, Hendrik Mägar – „Savvusanna sõsarad“loominguline meeskond. Esitaja Eesti Kinoliit;

Anna Škodenko – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Tallinna Kunstihoone;

Anti Reinthal – silmapaistvate kultuuritegevuse eest Jõgeva vallas 2023. aastal. Esitaja Jõgeva Vallavalitsus;

Arash Yazdani – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitajad Eesti Heliloojate Liit ja Tallinna Uue Muusika Ansambel;

Eesti Kaasaegse Kunsti Keskuse kollektiiv koosseisus Marika Agu, Maria Arusoo, Kaarin Kivirähk ja Sten Ojavee – Islandil toimunud biennaali Sequences kureerimise eest. Esitaja Tallinna Kunstihoone;

Eesti Rahvusballeti trupp kunstilise juhi Linnar Loorise juhtimisel – 2023. aasta väljapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Rahvusoper Estonia;

Egge Kulbok-Lattik – pühendunud uurimustegevuse eest kultuuripoliitika- ja sotsioloogia vallas 2023. aastal. Esitaja Eesti Kultuuri Koda;

Elis Hallik – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Eesti Heliloojate Liit;

Epi Tohvri – näituse „Kampus 60 – Tehnikaülikooli ruumiline areng taasiseseisvumise järel“kureerimise eest TTÜ peahoones. Esitaja Muinsuskaitseamet;

Holger Loodus – näituse „18 kevadist hetke“ eest Kai Kunstikeskuses. Esitaja Eesti Kunstiakadeemia;

Jevgeni Grib – balleti „Tuhkvalge“lavastamise eest. Esitaja Teater Vanemuine;

Kai Lobjakas – 2023. aastal uurimustööl baseeruvate tähelepanuväärsete näituste kureerimise eest. Esitajad Eesti Muuseumiühing, Eesti Sisearhitektide Liit, Eesti Disainikeskus, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum, Eesti Rahva Muuseum ning Krista Kodres;

Kirke Karja – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitajad Kauni Muusika MTÜ, Eesti Jazzliit ja Jazzkaare Sõprade Ühing;

Linda Kaljundi, Ulrike Plath, Bart Pushaw, Eha Komissaarov ja Tiiu Saadoja – Kumu näituse „Kunst antropotseeni ajastul“ Esitaja Tallinna Ülikool;

Mari Kalkun – silmapaistva rahvusvaheliste saavutuste ning albumi „Stoonia lood“ Esitajad Eesti Pärimusmuusika Keskus ja Moon Management;

Mariliis Vaks, Liisi Jääts, Indrek Tirrul, Emma Eensalu, Silver Rannak ja Kadi Haamer – Eesti Rahva Muuseumi näituse „Nelja jalaga maa peal. Eesti Talutool“ Esitaja Eesti Rahva Muuseum;

Mart Väljataga – W. B. Yeatsi kogumiku „Sümbolid. Luuletusi ja esseesid“, Dennis Nurkse raamatu „Hääled üle vee“, E. J. Lowe' ülevaateraamatu „Metafüüsika ülevaade“ ja Nelson Goodmani teose „Kunsti keeled. Käsitlus sümbolite teooriast“ tõlgete eest. Esitaja Eesti Kirjanike Liit;

Merike Kurisoo – näituse ja kataloogi „Michel Sittow Põhjas? Altariretaablid kahekõnes“ kureerimise ja koostamise ning samanimelise rahvusvahelise konverentsi korraldamise eest. Esitajad Eesti Kunstiteadlaste ja Kuraatorite Ühing ning Eesti Kunstiakadeemia;

Merike Kurisoo, Greta Koppe, Lars Nylander ja Jan Friedrih Richter – Niguliste muuseumi näituse „Michel Sittow Põhjas? Altariretaablid kahekõnes“ Esitaja Tallinna [Linnateater](#);

Merle Jantson – Pärnu Kirjandusfestivali korraldamise eest. Esitaja Pärnu Linnavalitsus;

Mihhail Gerts – festivali TubIN korraldamise eest. Esitaja Tallinna [Linnateater](#);

Mihkel Mutt – raamatu „Liblikas, kes lenda liiga lähedale. Mati Unt ja tema aeg“ Esitajad Kultuurileht, Tallinna [Linnateater](#), Eesti Teatriliit ja Eesti Kirjanike Liit;

Monika-Evelin Liiv – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Eesti Muusika- ja [Teatriakadeemia](#);

Paul Kuimet – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus;

Priit Pöldma – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Eesti Lavastajate ja Dramaturgide Liit;

Pärnu Muuseumi kollektiiv (Aet Maatee, Elmar Trink, Kristiina Vunk, Indrek Aija, Triin Tammann ja Piret Pedanik) – Lydia Koidula 180. sünniaastapäeva programmi „Üks Eesti käsi ja

süda“ korraldamise eest. Esitaja Pärnumaa Ettevõtete Koda;
Ralf Lõoke, Maarja Kask, Helina Lass, Ragnar Põllukivi ja Martin McLean – Paide riigigümnaasiumi projekteerimise eest. Esitaja Eesti Arhitektide Liit;

Rein Rannap – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitajad Eesti Heliloojate Liit, Klassikaraadio ja Pille Lille Muusikute Fond;

René Eespere – 2023. aasta väljapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Eesti Heliloojate Liit;

Risto Joost – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Teater Vanemuine;

Salto arhitektuuribüroo – Paide riigigümnaasiumi ning Narva ja Rakvere riigigümnaasiumide projekteerimise eest. Esitaja Eesti Kunstiakadeemia;

Tiit Ojasoo, Olari Elts ja Ene-Liis Semper – Eesti Draamateatri, ERSO ja Eesti Kontserdi ühislavastuse „Macbeth“ Esitajad Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Eesti Teatriliit, Eesti Draamateater ja Eesti Muusikafestivalid;

Toomas Kalve – isikunäituse „Retrospektiiv“ Esitaja Kõrgem Kunstikool Pallas;

Triin Ojari – arhitektuurialaste artiklite kirjutamise ja Eesti Arhitektuurimuuseumi tegevuste ning ühiskondliku rolli tutvustamise eest. Esitajad Eesti Muuseumiühing ja Eesti Arhitektide Liit;

Triinu Pakk – George Elioti romaani „Middlemarch: Etüüd provintsielust“ ja Roy A. Rappaporti uurimuse „Rituaal ja religioon inimsuse saamises“ tõlkimise eest. Esitaja Eesti Kirjanike Liit;

Tõnu Kaljuste – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Arvo Pärdi Keskus;

Urmas Lüüs – Tütar Galerii näituse „Inimene! Jumal on loonud sind eimillestki ja seda on sinu puhul liiga sageli tunda“ ja HOP galerii näituse „Öökull huikas ja samovar undas ühtevalu“ Esitajad Eesti Kunstiakadeemia ning Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum;

Vahur Kersna – 2023. aasta silmapaistvate loominguliste saavutuste eest. Esitaja Estonian Record Productions;

Viive Noor, Mae Kivilo, Marju Kask – Tallinna 7. illustratsioonitriennaali eest. Esitajad Eesti Kirjastuste Liit, Eesti Lastekirjanduse Keskus ning Eesti Kujundusgraafikute Liit;

Ülle Juht – silmapaistva tegevuse eest 2023. aastal. Esitaja

Eesti Kultuuri Koda;

Riiklike kultuuripreemiate määramise kinnitab valitsus komisjoni ettepaneku alusel.

Kahele spordipreemiale elutöö eest esitati 14 ning kuuele aastapreemiale 14 kandidaati.

Spordipreemia elutöö eest määratakse isikutele, kelle aastatepikkune panus Eesti sporti on pälvinud avalikkuse kõrge hinnangu ning kelle elutöö on olnud eeskujuks noorele põlvkonnale. Kummagi elutööpreemia suurus on 64 000 eurot.

Elutööpreemia kandidaadid on:

Aare Arula – auto-motospordiajakirjanik, fotograaf, ajaloolane ja statistik. Esitaja Eesti Mootorrattaspordi Föderatsioon;

Aavo Põhjala –judotreener ja endine judoka. Esitaja Eesti Judoliit;

Aita Pääsuke –suusatreener ja endine suusataja. Esitaja Eesti Suusaliit;

Anett Kontaveit – tennisist. Esitaja Eesti Tennise Liit;

Anu Karavajeva – endine võrkpallur, võrkpallitreener, ala edendaja. Esitaja Eesti Võrkpalli Liit;

Arvo Kivikas – endine orienteeruja, ala edendaja. Esitaja Eesti Orienteerumisliit;

Enn Hallik – spordiajakirjanik ja kohaliku spordielu edendaja.

Esitaja Pärnu Linnavalitsus;

Jüri Käen – triatlonitreener, ala pikaaegne eestvedaja. Esitaja Eesti Triatloni Liit;

Matti Killing – sõudetreener. Esitaja Eesti Sõudeliit;

Meinhard Kirm – kergejõustikutreener ja endine kergejõustiklane. Esitaja Suure-Jaani Kergejõustikuklubi;

Märt Kermon – korvpallitreener ja endine korvpallur ning ala eestvedaja. Esitajad Eesti Korvpalliliit ja TTÜ Korvpallikool;

Rein Pajur – poksitreener, kohtunik ja endine poksija. Esitaja Eesti Poksiliit;

Rein Rotmeister – Eesti Discgolfi Liidu asutaja ja pikaaegne juht. Esitaja Eesti Discgolfi Liit;

Sirje Eomõis – iluvõimlemise treener ja endine iluvõimleja.

Esitajad Tartu Linnavalitsus ja Tartumaa Spordiliit.

Spordi aastapreemiaid antakse välja kuus. Preemia määramisel arvestatakse sportlikke tulemusi, edukat treeneritööd,

tulemuslikkust sporditöö korraldamisel ning panust spordi propageerimisse, spordipedagoogikasse või sporditeadusesse.

Iga aastapreemia suurus on 9600 eurot, kollektiivi premeerimisel

jaotatakse preemiasumma kollektiivi liikmete vahel võrdselt.

Aastapreemia kandidaadid 2023. aasta tulemuste eest on:

Anu Kaljurand – olümpialiikumise 100. aastapäeva tähistamise projekti juhtimise ja elluviimise eest. Esitaja Eesti Olümpiakomitee;

Daisy Kudre-Schnyder – suusaorienteerumise EMI kolm kuldmedalit ning kaks võistkondlikku hõbemedalit. Esitaja Eesti Orienteerumisliit;

Eesti võrkpalli rahvusnaiskond – Euroopa Hõbeliiga võitmine, aasta võistkond. Esitaja Eesti Võrkpalli Liit;

Eneli Jefimova – lühirajajumise EMI kuld- ja hõbemedal, ujumise juunioride MMi kaks kuldmedalit ja hõbemedal, ujumise MMi 6. koht, aasta naissportlane. Esitaja Eesti Ujumisliit;

Heiko Rannula – BC Kalev/Cramo eduka treeneritöö eest. Esitaja Eesti Korvpalliliit ja TTÜ Korvpalliklubi;

Henry Hein – eduka treeneritöö eest, aasta treener. Esitaja Eesti Ujumisliit;

Janne Tomberg – liikumisaasta korraldamise eest. Esitajad Pärnumaa Spordiliit ja Saaremaa Vallavalitsus;

Karel Tilga – kergejõustiku MMi 4. koht, aasta meessportlane. Esitajad Tartu Linnavalitsus ja Eesti Kergejõustikuliit;

Karl-Robin Rillo – Quad klassi EMI 3. koht. Esitaja Eesti Mootorrattaspordi Föderatsioon;

Kristin Tattar – kettagolfi maailma ja Euroopa meister, kõigi major-turniiride võitja. Esitaja Pärnu Linnavalitsus;

Peeter Olesk – laskespordi MMi hõbemedal, kvalifitseerumine 2024. aasta Pariisi olümpiamängudele. Esitaja Eesti Laskurliit;

Risto Lillemets – kergejõustiku Euroopa sisemeistrivõistluste pronksmedal. Esitaja Eesti Kergejõustikuliit;

Robin Ristmäe – naiste võrkpalli EM-finaalturniiri korraldamise eest. Esitaja Unibet Arena (Best Idea OÜ);

Robin Ristmäe ja Helen Veermäe – naiste võrkpalli EM-finaalturniiri korraldamise eest. Esitaja Eesti Võrkpalli Liit.

Riiklike spordipreemiate laureaadid kinnitab samuti komisjoni ettepanekul valitsus.

Kõigi varasemate kultuuripreemiate ja spordipreemiate laureaatidega saab tutvuda [Kultuuriministeeriumi](#) kodulehel.

